

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaransenis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

7. Episcopus curet Ecclesias vetustate, vel aliàs collapsas restaurari, si fieri potest, ex fructibus ad eas pertinentibus, quibus non sufficientibus contribuant parochiani. Si autem non possunt illæ ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

- neſe. p. 4. cap. 5. à num. 7. Aloyſ. Ricc. in praxi rerum feri eccliaſtiſt. deciſ. 574. in 1. edit. aliàs reſolut. 494. in 2. edit. Campan. in diuerſ. iuris Canonice. rubr. 5. cap. 5. Nouar. in ſingul. Canonie. concluſ. 56. & 57. late Rota deciſ. 23. apud Farinac. p. 1. in poſtbum. Ioan. Sanc. in ſelect. diſp. 50. à num. 3. meipſum de officio & poteſt. Episcopii p. 3. allegat. 63. num. 6. cum ſeqq. & de Parocho p. 2. cap. 23. à num. 8.
2. Procedere in iam promotis, alioquin nondum promotos prætextu idonei Vicarij admittendos non eſſe, tradunt Maiol. de irregular. lib. 1. cap. 32. num. 13. Salzed. d. cap. 21. lit. G. in princip.
3. Coadiutorem deputandum illiteratis dari non poſſe niſi ab Episcopo, nec illius dationem cenſeri comprehendendam in generali commiſſione vicariatus, reſolunt Sbroz d. queſt. 212. num. 2. Aloyſ. Ricc. d. reſol. 494. num. 10. Narbona de appellat. à vicario ad Episcopum p. 1. num. 210. Nouar. d. concluſ. 56. numer. 3. Ego ipſe diſt. alleg. 63. numer. 7.
4. Approbatum ad Ordines, ſeu beneficia ab Episcopo competenti poſſe ab inferiore ſuſpendi ob imperitiam, ſi ille in viſitatione repertus ſit ignarus, tradit Sel. in ſelectis Canon. cap. 11. num. 18. atteſtans ſic fuiſſe deciſum ſub die 9. Nouembris 1619.
- ¶ *Episcopii etiam, &c.* Quibus ex munere incumbit explorare peritiam Rectorum curam animarum exercentium, quæ præter honeſtatem morum in ipſis requiritur ſufficiens ad rectè obeundum tantum munus, quod iura vocant artem artium, cap. cum ſit, de acate & qualis. Ita Rota d. deciſ. 23. num. 2. in priue. apud Farinac. p. 1. in poſtbum. Et ſic decretum Concilij in præſenti non permiſſionem continet, ſed præceptum ſub mortali obligans, vt per Ioann. Sancium ſelect. diſp. 50. num. 7. vbi à num. 11. probat poſſe Episcopum ad examen vocare Parochos, vt ei per experientiam innotefcat an illorum ſcientia ſit extenuata, & boni mores mutati, nam quamuis à principio collationis Parochialis beneficij ſcientia Parochorum fuerit nota, decurſu temporis diminui poteſt.
- ¶ *Et imperitiis.* Imperiti ad hunc effectum dicuntur illi, qui inhabiles ſunt ad exploranda ea, quæ incumbunt muneri ac oneri beneficij, quod habent, & ſecundum dignitatem, ſtatum, & officium ad quod aſſumuntur: ex adductis per Aloyſ. Ricc. in praxi p. 4. reſol. 547.
- ¶ *Si aliàs honeſta vita ſint.* Hanc vitæ honeſtatem tanti fecit Concilium Trid. in præſenti, vt illiteratos, & imperitos non amouendos, ſed eis coadiutores dados, aut pro tempore Vicarios deputandos conſtituerit, vt aduertit Rota d. deciſ. 23. num. 3. in fine.
5. ¶ *Coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, &c.* Quos quidem quemadmodum Rectores ipſos teneri ad reſidentiam, deciſum referunt Galet. in margarita caſuum conſciens. verb. reſidentia 1. Aloyſ. Ricc. d. reſol. 494. num. 14. Ego ipſe d. alleg. 63. num. 9.
- ¶ *Et parochum, cui datus eſt coadiutor propter inſufficientiam, non poſſe abeſſe à reſidentia, pariter deciſum referunt Quarant. in ſumm. Bullarj verb. reſidentia, verſ. præter ſummiffas. Gonzalez d. §. 9. num. 30. Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 8. Piaſec. in praxi Episcopii p. 2. cap. 3. num. 27. Vgolin. de officio Episcopii cap. 15. §. 3. ad fin. Ego ipſe d. alleg. 63. num. 8.*
- ¶ *Paritèrque fructuum, &c.* Vide Gambar. de officio Legati lib. 5. tit. de coadiutor. num. 11. Gonzal. d. §. 9. num. 33. Aloyſ. Ricc. d. reſol. 494. num. 11. Azor. in ſtit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 2. §. 9. & lib. 8. cap. 6. §. 1. reſoluit auctoritate Episcopii huiusmodi coadiutori certam reddituum portionem aſſignandam eſſe, refero Ego ipſe d. alleg. 63. num. 13. vbi num. 14. trado quid faciendum ſi redditus Eccleſiæ coadiutori, & coadiuto non ſufficiant. Refert Ioann. Sanc. d. diſp. 50. num. 7. decretum Concilij in præſenti non ſolum permiſſionem continere, ex eo videlicet, quòd dicat poſſe Episcopum deputare coadiutorem illiteratis Parochis, ſed præceptum ſub mortali obligans, & nu. 16. tenet quòd illiteratus Parochus, cui deputatur coadiutor ſic ab Episcopo denunciatus per ſententiam, incapax non propterea redditur ad omnia Parochi munia, ſed tantum ad illa, quæ ad ſui exercitationem, ſcientiam, & litteraturam prærequirit, vt ad audiendas Confefſiones: vnde ad matrimonio aſſiſtendum inhabilis non redditur, Thom. Sanchez de matrim. lib. 3. diſputat. 21. numer. 11. & 12. Baſil. Pont. in ſimili tract. lib. 5. cap. 17. num. 13.
- ¶ *Eos verò, qui turpiter & ſcandalosè viuunt, &c.* Clericos turpiter & ſcandalosè viuentes propter eorum ſcandalofam vitam, Eccleſijs deſeruire non debere mali exempli cauſa, poſſeque priuari beneficijs, ſi in eorum perfeuerauerint nequitia, ex hoc text. colligit Flamin. Parif. de reſignat. benefice. lib. 5. queſt. 6. num. 101.
- ¶ *Et appellatione quacunque remota.* Sufpenſiua ſcilicet, ſed non deuolutiua, quam poſſe interponi ad Metropolitanum, non obſtante quòd procedat tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, niſi quando procederet contra exemptum vt delegatus, quia tunc eſſet ad Sedem Apoſt. interponenda, reſoluit Nicol. Garc. d. p. 4. cap. 5. à nu. Vnde Rota in Dertufen. Archipreſbyteratus 16. Nouembris 1594. coram Penia cenſuit deputationem coadiutoris factam ab Ordinario vigore huius decreti non eſſe attentatam, etiam ſi ſit executà poſt appellationem interpoſitam à ſententia eius, qui iudicialiter proceſſit. Aloyſ. Ricc. in praxi p. 4. reſolut. 546. Ioann. Sanc. in ſelect. diſp. 50. num. 4. refero Ego ipſe d. allegatione 63. num. 10. & de Parocho p. 2. cap. 23. num. 10.

Episcopus curet Eccleſias vetuſtate, vel aliàs collapsas reſtaurari, ſi fieri poteſt, ex fructibus ad eas pertinentibus, quibus non ſufficientibus contribuunt parochiani. Si autem non poſſunt illæ Eccleſiæ vllatenus reſtaurari, deſtruantur, locusque conuertatur in locum profanum non ſordidum, & beneficia talium Eccleſiarum transferantur cum oneribus ad matricem Eccleſias.

C A P V T VII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Vicarij abſque ſpeciali conſeſſu non poſſunt reſtaurari facere Eccleſias vetuſtate collapsas.
- 3 Cathedralem Eccleſiam non poteſt Episcopus in alium locum diœceſis transferre ſine auctoritate Apoſtolica.
- 4 Episcopus non poteſt in Cathedralem transferre Capellanos habentes ſeruitium chori in capella prope Cathedralem.
- 5 Eccleſia, ſeu Collegium ſua iura & priuilegia retinet ſi Superioris auctoritate in alium locum transferatur.
- 6 Eccleſiæ reſcienda, & inſtauranda deducto prius neceſſario ad Rectorum ſuſtentationem.
- 7 Eccleſiæ ex fructibus, & prouentibus ad illas quomodocunque pertinentibus reparari debent.
- 8 Patroni Eccleſias ſui iuriſpatronatus collapsas reſtaurari debent ſi non fuerint ſufficientes illarum fructus.
- 9 Eccleſiarum ad reparationem contribuere tenentur

- tur pro rata reddituum Rectores, & alij in eis beneficia obtinentes.
- 10 Deductis prius necessarijs ad eorum sustentationem.
 - 11 Cathedralis Ecclesie reparatio spectat ad Episcopum.
 - 12 Pensionem habens super beneficio ecclesiastico pro rata ad illius Ecclesie reparationem tenetur, nisi, &c.
 - 13 Beneficiati si non habeant ab Ecclesia tot redditus, quibus prestare possint talem reparationem, tunc in illorum defectum tenentur parochiani.
 - 14 Parochiani non possunt cedere usui Ecclesie, & recedere a parochia ut euitent onera, & eorum prestationem.
 - 15 Contributio pro Ecclesiarum reparatione facienda est ad instantiam, & coactionem Episcopi.
 - 16 Parochiani possunt cogi ad contribuendum pro Ecclesiarum reparatione per iudicem secularem, si eum requirat Episcopus.
 - 17 Appellatio hoc casu prohibita.
 - 18 Nobiles, & alij exempti contribuere tenentur ad Ecclesiarum reparationem.
 - 19 Ecclesie, que nimia inopia laborant, & reparari nequeunt, ad matrices, seu viciniores Ecclesias sunt transferendæ.
 - 20 Ecclesia quando diruitur, onus Missarum ad matricem Ecclesiam transferendum.
 - 21 Ecclesiarum translatio quando facienda necessitate id exigente.
 - 22 Episcopus potest profanare Ecclesias parochiales.
 - 23 Ordinarius non debet sine causa profanare capellas.
 - 24 Cements, & lapides Ecclesiarum ad vsus profanos conuerti non possunt.
 - 25 Populus si noluit Ecclesiam que minatur ruinam, restaurare, illa debet penitus dirui.

Cum illud quoque valde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministerijs dedicata sunt, temporum iniuria adoleant, & ex hominum memoria excidant, a Episcopi, etiam tanquam Apostolica Sedis delegati, & transferre possunt beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex Ecclesijs, quæ vetustate, vel alijs collapsæ sint, & ob eorum inopiam nequeant instaurari, & vocatis ijs, quorum interest, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorundem, seu vicinorum, arbitrio suo: atque in eisdem Ecclesijs erigant altaria, vel capellas, sub eisdem inuocationibus: vel in iam erecta altaria, vel capellas, transferant cum omnibus emolumentis & oneribus, prioribus Ecclesijs impositis. Parochiales verò Ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, ita collapsas & refici, & instaurari procurent, & ex fructibus & prouentibus quibuscumque, ad eandem Ecclesias, quomodocumque pertinentibus, qui si non fuerint sufficientes, & omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesijs prouenientes percipiunt, & aut, in illorum defectum parochianos omnibus remedijs opportunis ad prædicta cogant: & quacumque appellatione, & exemptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent: ad Matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quam alias Ecclesias dirutas, & in profanos vsus non sordidos, & erecta tamen ibi cruce, conuertendi.

4 Cap. 1. Sec. pen. de Ecclesijs vel repar. infra c. 8. & supra sess. 7. cap. 8. de reformat.

1. Vide Pernf. de unionib. cap. 4. num. 11. Boer. decis. 345. Mandos. regul. 21. Cancell. quest. 7. & 8. Gig. consil. 117. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 10. num. 15. & 16. Cened. ad Decretal. collect. 153. Fr. Emmanuel. quest. regul. tomo 1. quest. 43. art. 13. Bobadil. in sua politica lib. 3. cap. 5. nu. 34. Franc. Leon. in thesauro fori eccles. p. 2. cap. 2. nu. 73. & cap. 16. à num. 15. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiepiscopi Neapolit. p. 4. decis. 15. & 293. latè Salgado de protectione Regia tom. 1. part. 3. cap. 5. per tot. Gabr. Pereira de manu Regia part. 1. cap. 18. metipsum de officio & potestate Episcopi part. 3. alleg. 64. per tot. & de Parocho part. 1. cap. 13.
2. [Episcopi.] Non autem eorum Vicarij absque speciali concessu, vt per Sbroz. de vicario Episcopi lib. 2. q. 117. num. 3. Franc. Leo dict. cap. 16. numer. 16. Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiepiscopi Neapolit. par. 4. decis. 79. & decis. 310. numer. 1. metipsum dict. par. 3. allegat. 54. num. 81. & sic respondisse sacram Congreg. refert Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, constitution. 19. num. 30. in fine pag. 231.
3. [Transferre possint beneficia simplicia, &c.] Episcopum non posse sine Apostol. auctoritate transferre Matricem, id est, Ecclesiam cathedralem in alium locum diocesis, resoluit Menoch. consil. 73. numer. 46. quem refero d. part. 3. allegat. 50. num. 5.
4. Episcopum non posse transferre in Cathedrali Capellanos habentes seruitium chori in capella prope Cathedrali existente ob paruum numerum Capellanos, propter quod minus decenter ibidem chorus, vbi retineatur, tradit Sel. in select. Canonie. cap. 11. num. 18. vbi refert sic fuisse decitum in Burgen. 12. Augusti 1628.

7 Vocatis ijs, quorum interest. Citandi ergo erunt illi,

de quorum interesse agitur, aliàs sententia sine illorum citatione lata, nulla erit. ita in his terminis resoluit Rota decis. 107. numer. 2. in fine, apud Farinac. part. 1. in posthum.

[Cum omnibus emolumentis, & oneribus, &c.] Ecclesiam, seu Collegium sua iura, priuilegia, & exemptiones retinere si superioris auctoritate in alium locum transferantur, resoluit Alexand. consil. 43. vol. 1. Gail libro 2. obseruation. 61. numer. 10. Brun. in tract. de reformat. & mut. membr. 3. conclus. 3. numer. 78. quos refert Erasim. à Cochier de iurisdic. Ordinarij in exemptos. part. 3. quest. 21. num. 2.

[Parochiales verò Ecclesias, &c.] Cathedralium verò Ecclesiarum reparatio spectat ad Episcopos, Bero. consil. 3. per totum vol. 1. Rota decis. 454. num. 1. apud Farinac. part. 1. in posthum. vbi etiam quod tenentur reparare Ecclesias Cathedrali annexas, & ab illa dependentes: quam Episcoporum contributionem non debere ascendere ad quartam partem reddituum Episcopatum, tenet ead. Rota decis. 501. num. 3. ead. part. 1. in posthum.

[Refici, & instaurari procurent.] Deducto scilicet prius necessario ad suam sustentationem, ne aliàs cogantur deseruire sine alimentis, Gutierrez allegat. 10. numer. 7. ad finem, Sarmient. de redditib. part. 1. monit. 82. numer. 3. Salgado dict. cap. 5. numer. 16. Cened. ad Decretal. collect. 153. numer. 1. in med. vbi post Caualecan. part. 2. decis. 22. numer. 23. intelligit hoc deductis necessarijs his, qui resident, secus si non residerent, quia tenerentur etiam non deductis omnibus necessarijs, cum de Altari viuere non debeat, qui Altari non seruit. Quibus enim aliqui fructus fuerint assignati pro congrua sustentatione, ex illis non tenentur reparare Ecclesiam, cap. ex his, & ibi

- ibi Butr. numer. 1. *versic. vox enim, Abb. Anchar. & Card. numer. 2. de Eccles. edificand. cap. ad audientiam et 1. vbi Ioan. Andr. & Abb. numer. 7. Butr. numer. 9. Boinch. numer. 2. Anchar. numer. 5. eodem titul. Surd. consil. 62. numer. 11. quos, & alios, refert Rota dict. decis. 454. numer. 2.*
7. *Ex fructibus, & prouentibus, &c.]* Ecclesias ex fructibus, & prouentibus ad illas quomodocumque pertinentibus reparari debere, resoluit Azor. *institutionum moral. part. 2. libro 9. cap. 3. quæst. 7. quem refero dict. part. 3. allegat. 64. à princip. Ex regula quod onus reparationis spectat ad illum, qui percipit fructus, ex cumuatis per Surdum dict. consil. 62. numer. 1. cum seqq. quem refert Rota d. decis. 454. numer. 2.*
8. *Omnes patronos, &c.]* Vide Lambertin. *de iurepatron. artic. 2. quæstione 7. princip. lib. 3. numer. 5. & 7. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de clerico debitore, §. 14. numer. 10. vbi ait ideo patronos ad huiusmodi reparationem teneri, quia percipiunt emolumentum à iurepatronatus, quod in præsentatione consistit, & habent honorantias primi loci in processibus, & sessionibus, & percipiunt alimenta ab ipsa Ecclesia in necessitate.*
9. *Et alios, qui fructus aliquos, &c.]* Ad Ecclesiarum reparationem Rectores, & alios in eis beneficia obtinentes contribuere teneri pro rata reddituum, resoluit Rip. *respons. 22. numer. 3. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 3. quæst. 15. numer. 1. Surd. consil. 62. à num. 1. Cened. ad Decretal. collect. 153. numer. 1. Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resolut. 476. numer. 4. AZOR. institutionum moral. part. 2. lib. 9. cap. 3. quæstio 10. Valasc. consil. 179. numer. 12. Verum quod Ecclesiarum reparatio spectet ad Rectores, quibus decimæ soluuntur, nedum vsque ad quartam reddituum, sed etiam vltra, si quarta non sufficit, censuit Rota decis. 545. à num. 1. apud Fatinac. part. 1. in posthum.*
10. Dummodo prius deducantur necessaria ad eorum sustentationem, vt obseruat Sarmient. & Cened. *citatis locis, & vltra eos ac alios supra relatos idem tradunt Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de clerico debitore, §. 15. numer. 1. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. quæst. 83. concl. 3. vbi subdit teneri Rectorem ad reparationem si beneficij bona sustentandæ vitæ superent, quamuis ad tuendam conditionem, seu statum non sufficiant, quia beneficiorum fructus non ad crescendo, aut erigendos, seu fouendos mundanos titulos, sed ad pauperes alendos, & diuinum cultum instituendum sint concessi, de quo etiam Aloyf. Ricc. in decis. curia Archiep. Neapolit. p. 4. decis. 293.*
11. Cathedralis Ecclesiarum reparationem spectare ad Episcopum, tenent citati supra post numer. 7. quibus addo Paul. Fusc. *de visitat. lib. 1. cap. 10. numer. 5. subdens quod si magna egeat reparatione, & fructus sint tenues, quod si sufficiant ad paruum victum, tenetur supplere Capitulum ipsius Ecclesiarum de fructibus, qui superant detractis necessarijs: si redditus tamen Episcopi, & Canonicorum non sufficiant, poterit Episcopus accedentibus Canonicis redditus beneficiorum vacantium applicare fabricæ Ecclesiarum Cathedralis, Abb. in cap. 1. de Eccles. edificand. Felin. in cap. cum accessissent, de consil. Ego ipse d. alleg. 64. numer. 5. Rot. decis. 627. p. 1. recentior. Theodos. de Rubens in singularib. Rota tom. 2. pag. 158. & seqq.*
12. Pensionem super beneficio ecclesiastico, & fructibus eius impostam habens clericus pro rata ad illius Ecclesiarum reparationem tenetur, nisi pensio ita imposta fuerit, vt ab omni onere libera solueretur, ita Nauarr. *consil. vnic. de Eccles. edificand. in nouis, quod deest in antiq. Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 1. Ego ipse d. p. 3. alleg. 64. numer. 18.*
13. *Aut in illorum defectum parochianos, &c.]* Qui subscripta consuetudine non tenentur contribuere, nisi in defectum Episcopi & Cleri. Bero. *consil. 3. numer. 3. cum seqq. lib. 1. Surd. consil. 62. numer. 23. Rota decis. 501. numer. 4. p. 1. in posthum. & decis. 545. numer. 1. ead. p. 1. Beneficiari enim si non habeant ab Ecclesia tot redditus, quibus præstare possint talem reparationem, tunc in illorum defectum teneri parochianos, firmant Abb. consil. 70. numer. 2. p. 1.*
- Lambertin. *de iurepatron. artic. 2. 7. quæstione princip. numer. 4. vers. tertius est casus, & numer. 7. versic. & si isti beneficiari, Rip. resp. 22. col. 2. versic. & ibi redditus, Auil. ad cap. 23. Prator. verb. den Orden, num. 11. Azor. d. cap. 3. quæstio 10. Cabed. Lusit. decis. 91. numer. 8. p. 1. Valasc. consil. 179. numer. 16. Bellet. d. tit. de clerico debitore, §. 14. nu. 5. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori eccles. resolut. 476. numer. 7. & in decis. curia Archiep. Neapolit. p. 4. decis. 15. numer. 7. Ego ipse de Episcop. p. 3. allegat. 64. numer. 7. & de Parocho p. 1. cap. 13. numer. 6. cum seqq.*
- Quos quidem parochianos, & etiam clericos beneficiatos non posse cedere vsui Ecclesiarum, & recedere à parochia, seu renunciare beneficio, vt euent onera, & eorum præstationem, tenent Lambertin. *dict. quæst. 7. art. 2. numer. 7. versic. & si isti beneficiari, & art. 5. numer. 2. Gregor. Lop. l. 11. titul. 10. part. 1. Bellet. d. §. 14. numer. 7. versic. & in tantum.*
- Ad prædicta cogant.]* Ad Episcopum igitur, & ad illius instantiam, & coactionem esse faciendam huiusmodi contributionem, resoluit Valasc. *consil. 91. §. ult. quem refero d. alleg. 64. numer. 8. Gabriel. Pereira d. p. 1. cap. 18. nu. 8. vbi resoluit de iure ad Prælatos spectare examinare & decernere quæ nam opera in Ecclesia fieri debeant, contributiones decernere, & ad illas subeundas cogere: & numer. 9. subdit quod si Prælati in talibus collectis excesserint, poterunt grauati ad legitimum Superiorem supplicare.*
- Quoad laicos verò parochianos in maiorem prædictorum executionem posse fieri per iudices seculares, si eos requirat Episcopus, obseruat nonnulli, secundum quos cautè legendos admotheo Mexi. in tract. *casu panis conclusion. 5. à num. 68. Carol. de Grassal. reg. Francie lib. 2. in v. 6. Guilielm. Bened. in resp. cap. Raynuius, verb. & uxorem, decis. 2. numer. 138. Ceuall. in tract. de cognit. per viam violentia, p. 2. quæst. 99. Ordin. Reg. Lusit. lib. 1. titul. 64. §. 76.*
- Quicumque appellatione, &c.]* Appellationem hoc casu esse prohibitam, tenent Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloss. 9. in annot. numer. 218. Salgado de protectione Regis, part. 3. cap. 5. numer. 15. Ego ipse de Parocho p. 1. cap. 13. nu. 9. in fine.*
- Exemptione.]* Nobiles, & alios exemptos contribuere teneri, cum hoc sit opus publicum, & commune, ac concernens omnium vtilitatem, resoluit Auendan. *de exequendis mand. lib. 2. cap. 14. numer. 19. Cened. dict. collect. 153. numer. 3. Cabed. dict. part. 1. decis. 91. numer. 1. cum seqq. Aloyf. Ricc. d. decis. 15. numer. 4. part. 4. Ego ipse dict. allegat. 64. numero 7. & dict. cap. 13. numer. 9.*
- Quid si nimia egestate, &c.]* Ecclesias, quæ nimia inopia laborant, & reparari non valent, ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferendas per hoc decretum tradit Aloyf. Ricc. *in praxi aurea resolut. 201. numer. 1. Ego ipse d. cap. 13. numer. 11.*
- Translationem Ecclesiarum vetustate collapsarum factam ad alias Ecclesias vnionem dici non posse resoluit Aloyf. Ricc. *in d. praxi aurea, resolut. 208. per tot.*
- Ad Matrices, &c.]* Quando Ecclesia diruitur, onus Misarum ad matricem Ecclesiam transferendum esse, & in ea expensis possidentis Ecclesiam dirutam Altare erigendum sub nomine dirutæ, refert decimum Salgado *de protectione regia tom. 1. part. 3. cap. 5. numer. 27. vbi numer. 28. subdit matricem Ecclesiam, ad quam hæc translatio facienda est, intelligi de Parochiali, scilicet respectu capellarum, & aliarum inferiorum simplicium sub illius districtu existentium, quia earum respectu Parochialis dicitur matrix, ad eamque facienda est translatio prædicta, & citat Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Matrix.*
- Seu viciniores Ecclesias transferantur.]* De Ecclesiarum translatione facienda quando necessitas id exigat, vide Rebuff. *in praxi benefic. tit. de vnion. gloss. 11. numer. 3. Perud. de vnion. cap. 4. numer. 11. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. visitatio, §. 9. Mandos. Fr. Emman. & Bobadi. locis in princ. citatis. Aloyf. Ricc. in praxi aurea resolut. 201.*
- In profanos vsus, &c.]* Episcopum posse profanare Ecclesias Parochiales ad præscriptum Concilij in pra-

presenti tenet Sel. in select. Canonis, cap. 19. nu. 3. attestans ita fuisse decisum in Thelesina 13. Septembris 1631. Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innovatas, constit. 19. num. 30. pag. 231. ubi ait quod poterit Episcopus Ecclesiam sic dirutam, hoc est, locum ipsum, & materialia, arbitrio suo conuertere in alios vsus, dummodo non fordidos, atque adeo etiã in vsus profanos. Rot. dec. 707. num. 2. apud Farmac. p. 1. in posthum. ubi quod Episcopus non potest profanare cœmeterium, sicut potest profanare Ecclesiam dirutam.

23. Ordinarium non debere sine causa profanare capellas, & si aliquam profanandi causam habet, eorum cœmeteria potius attribuenda esse Ecclesiæ, quæ est capta dictarum Capellarum, quam alteri, referunt decisiuim Aloyf. Ricc. in d. praxi aurea resolut. 201. num. 2. Salgado de protectione Regia tom. 1. p. 3. c. 5. num. 27.

24. Ad vsus verò profanos, vel laicorum, huiusmodi cœmeteria, & lapides Ecclesiarum destructarum conuerti non posse, probat cap. signa, de consec. dist. 1. cap. ad hæc, de relig. domib. Bellet. d. tit. de clericis debitoribus §. 14. num. 11. Ar-mendar. in addit. ad recopil. legum Nauarre lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 85. Nauarr. de spolijs clericis §. 18. prope fin. vers. secundum, ubi resolut non posse Ordinarium concedere facultatem faciendi domum laicam ex lapidibus Ecclesiæ destructæ, vel collapsæ, non quidem quia sunt sacra,

aut sancta sanctitate benedictionis constitutiue sacri, sed ob reuerentiã Ecclesiæ, cui seruiuerunt, cum nullo iure videatur concessa ei super hoc disponendi facultas, attestatur tamen se vidisse in Hispania ligna Ecclesiæ veteris dirutæ, quæ noua ampliori construendæ inepta erant, vendi plus offerenti, etiam volenti ex eis domum profanam facere, vel reficere sine licentia etiam Ordinarij, quod forte, ait, dissimulari posset in lignis non pictis, nec vilo signo insignitis, quo posita in structura domus profanæ, noscerentur fuisse Ecclesiæ, ac proinde scâdalarizetur.

25. Erecta tamen ibi Cruce, &c.] Si populus noluit Ecclesiam, quæ minatur ruinam, restaurare, eam deberi penitus dirui, referunt decisiuim Paul. Fusc. d. lib. 1. cap. 10. nu. 16. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. Parochia, §. 6. Aloyf. Ricc. in d. praxi aurea resolut. 201. in fine. Ego ipse d. p. 3. allegat. 64. num. 13. Salgado d. cap. 5. num. 27. subdens quod Ecclesia diruta parulorum reddituum potest in profanos vsus, non tamen fordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuerti, & transferri ad Matricem, seu viciniorum Ecclesiam, ubi erigendum est Altare sub eadem inuocatione; impositò onere titulari, vt curet ibi celebrare singulis hebdomadis per Sacerdotem idoneum, cœmeterium ita profanandum, & deinde ossa transferenda esse ad nouum cœmeterium, quod à titulari construatur in eo loco, quo magis placuerit populo.

De Episcoporum cura, & visitatione eorum, quæ ad suam Ecclesiam pertinent.

C A P V T VIII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Visitare post Episcopus beneficia qualitercumque commendata.
- 3 Visitare potest Episcopus illa monasteria commendata perpetuò vnica alijs Ecclesijs.
- 4 Visitatio viciniors Episcopi nullo modo effugi potest quamuis loca sint exempta, seu nullius.
- 5 Abbates, & alij inferiores iurisdictionem habentes possunt visitare.
- 6 Capitulum Sede vacante non potest visitare monasteria exempta.

- 7 Ecclesia curata etiam militum Hierosol. ab Ordinarijs sunt visitande.
- 8 Monachus exerceens curam animarum in Ecclesia vnica monasterio potest arbitrio Episcopi remoueri.
- 9 Non procedit si excedant modum.
- 10 Episcopus non debet se interponere in monasterijs, in quibus viget Regularis obseruantia.
- 11 Episcopus quando monere debeat Superiores monasteriorum in quibus viget Regularis obseruantia, vt ipsi visitent, &c.

Quæcumque in diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque ijs, ubi oportet, prouideri æquum est: propterea commendata monasteria, etiam Abbatia, Prioratus, & propositura nuncupata, in quibus non viget Regularis obseruantia, necnon beneficia tam curata, quam non curata, sæcularia & Regularia, a qualitercumque commendata & etiã exempta, ab Episcopis, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, 3 annis singulis visitentur, curentque ijdem Episcopi congruentibus remedijs etiam per sequestrationem fructuum, vt quæ renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur; & cura animarum, si qua illis, vel eorum annexis imminet, aliaque debita obsequia rectè exerceantur, & appellationibus quibuscumque, priuilegijs, consuetudinibus etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatorijs, iudicium deputationibus & eorum inhibitionibus non obstantibus: & si in eis vigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopis paternis admonitionibus, vt eorum regularium Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam viuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si admoniti, intra sex menses eos non visitauerint, vel correxerint: tunc ijdem Episcopi etiam vt delegati Sedis Apostolicæ, eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta, quibuscumque appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus, penitus remotis, & non obstantibus.

1. Vide Iacob. de Graff. in aureis decisi. part. 1. lib. 3. cap. 5. de Regularibus num. 141. Azor. institut. moral. part. 2. lib. 3. cap. 30. quest. 10. Franc. Leo in thesaurio fori eccles. part. 2. cap. 2. num. 74. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 45. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decisi. 651. in 1. edit. alijs resolut. 547. num. 2. in 2. edit. Campan. in diuers. iuris Canon. rubr. 12. capit. 13. num. 45. cum seqq. nouissime Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innovatas, constit. 17. num. 8. cum seqq. pag. 192. Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Nouar. in lucerna Regul. verb. Episcopus quoad Regulares, num. 35. Ioan. Sanc. in select. dist. 50. num. 12. nouissime Tamburini, tomo 3. de iure Abbatum dist. 5. q. 11. num. 67. & post tract. decisi. 67. eam seqq. metipsum de officio & potest. Episcopi p. 3. alleg. 74. num. 15. cum seqq. infra sess. 2. de reformat. cap. 9. & sess. 25. de Regul. cap. 11. & 20.

a. Qualitercumque commendata] Vide Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 9. à num. 8. Fr. Emman. quest. Regular. tomo 1. quest. 36. art. 3. Campan. d. e. 13. num. 45. cum seqq.

M Episco-